

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	August – juni 2023/24
Institution	Favrskov Gymnasium
Uddannelse	Stx
Fag og niveau	Filosofi C
Lærer(e)	Mads Lund Mikkelsen
Hold	FiC2, FiC1.

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Introforløb: Ind i tænkningen (20%)
Forløb 2	Eksistens (35%)
Forløb 3	Viden og magt (35%)
Forløb 4	Overvågning – politisk filosofi (10%)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 1	Introforløb: Ind i tænkningen
Forløbets indhold og fokus	<p>Forløbet har taget udgangspunkt i Platons tænkning og i de før-sokratiske filosoffer, og har haft til formål at introducere til centrale begreber, arbejdsformer og frem for alt det at stille og forsøge at besvare filosofiske spørgsmål. Vi har undersøgt, hvilken type af spørgsmål, filosofien stiller og hvordan de adskiller sig fra andre typer af spørgsmål. Eleverne har øvet sig i selvstændigt at undersøge indholdet af spørgsmål, besvare dem og vurdere løsningsforslag. Derudover har eleverne arbejdet med de før-sokratiske svar på spørgsmålet om verdens grundlæggende væsen (fokus: Thales, Anaximander, Pythagoras) og på forandringens problem. I arbejdet med identitetsproblemet har eleverne læst uddrag af Phaidon og diskuteret ideen om at mennesket har en udødelig, evigt identisk sjæl. Vi har arbejdet desuden med metoden dialogcirkel, hvor eleverne har diskuteres tankeeksperimenter omhandlende identitetsproblemet/forandringens problem fra bogen ”Tænk høj med dine elever”. Afsluttende har vi fået to moderne perspektiver på spørgsmålet om Arché, fra forfatter og billedkunstner Amalie Smith og filosofen Markus Gabriel, og vi har talt om, hvordan begge formulerer en kritik af den klassiske metafysik.</p> <p>Nøglebegreber: Metafysik Ontologi Arché Monisme Dualisme</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - Identificere og redegøre for filosofiske problemstillinger, cases og løsningsforslag af klassisk eller hverdagsagtig karakter indgå i en fagligt funderet diskussion om filosofiske positioner og teorier - Forstå og anvende filosofiske begreber og distinktioner - Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof	<ul style="list-style-type: none"> - Væsentlige problemstillinger og temaer inden for teoretisk og praktisk filosofi - Grundlæggende filosofiske diskussioner, der knytter sig til opfattelser af menneske, samfund, teknologi og natur - Centrale filosofiske begreber og positioner - Elementære argumentationsteoretiske begreber

	<p>- En elementær filosofi- og idéhistorisk oversigt over væsentlige perioder, herunder antikken, oplysningstid og moderne tid.</p>
Anvendt materiale.	<p>Primærtekst: Af Platons "Phaidon" Fra: Holm, Astrid: Firemenneskesyn. Forlaget Systime, 1996. S. 10-13.</p> <p>Supplerende materiale: Holm, Astrid: Den første filosofi. Forlaget Systime, 1999. S. 10-23</p> <p>Refleksion side 229 (hulelignelsen)</p> <p>Gammel bog – sider om Dualisme.</p> <p>Worley, Peter: Tænk højt med dine elever</p> <p>Markus Gabriel: TedTalk: Why the world does not exist. https://www.youtube.com/watch?v=hzvesGB_TI0</p> <p>Amalie Smith: Clay theory https://vimeo.com/367234572</p>
Arbejdsformer	<p>Klasseundervisning, dialogcirkel, gruppearbejde, skriftligt arbejde, projektarbejde.</p>

Forløb 2	Eksistens – frihed, køn og død.
Forløbets indhold og fokus	<p>Med afsæt i forandringens problem, som eleverne mødte i introforløbet, har forløbets hovedspørgsmål været spørgsmålene om, hvad mennesket er og hvordan det er til, når både verden og mennesket selv er i konstant forandring og døden er et ufravigeligt vilkår. Vi arbejdede med cases om aktiv dødshjælp og maskulinitet. Derfra har vi igennem mødet med tre af det 20. århundredes klassiske eksistenstænkere; Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir og Martin Heidegger.</p> <p>Imidlertid startede forløbet med, at eleverne ud fra en case diskuterede begreberne skyld, ansvar og frihed. Uddrag af Sartres <i>Eksistentialismen er humanisme</i> dannede udgangspunktet for introduktionen til eksistentialismen med begreberne eksistens, essens, frihed og intethed i fokus. I sidste del af forløbet har vi rettet fokus på køn som eksistensens og frihedens møde med både kroppens og det sociale virkelighed, med alt det andet, som er i og udenfor den enkelte. Første eksempel er døden, hvor eleverne har arbejdet med aktiv dødshjælp som case og læst uddrag af Martin Heidegger fremstilling af den uautentiske eksistens' forhold til døden. Herefter har eleverne ud fra forskellige cases diskuteret argumenter for og imod aktiv dødshjælp og forsøgt at forstå problematikken i et Heideggersk perspektiv. Eleverne har desuden læst uddrag af Etisk Råds rapport om aktiv dødshjælp fra 2023 og forhold sig til rådets argumenter.</p> <p>Som overgang til køn-delen af forløbet har vi læst Simone de Beauvoirs gengivelse af sin og Sartres (fælles udlægning af mødet med den Anden, og siden i primærtekst udlægningen af kvinden som objektet, som det Andet i forhold til mandens subjektivitet. Vores fokus har været maskulinitetens rolle i dag, og vi har arbejdet diskuterende med forskellige cases, blandt andet har eleverne lavet en skriveøvelse, hvor de har anvendt et de Beauvoirsk perspektiv til at analysere fænomenet Muskeldysmorfi.</p> <p>I overgangen til årets næste forløb, Viden og magt, har eleverne dernæst læst introduktion til og uddrag af Seksualitetens historie af Michel Foucault, for hvem nøglen til at blive anerkendt som subjekt går gennem granskningen og definitionen af ens seksuelle identitet. Jeg vælger at opgive Foucault i både eksistens-forløbet og viden og magt, fordi sammenhængen tematiske og begrebsligt er så tæt.</p> <p>Nøglebegreber: Essens og eksistens Det absurde Frihed Man'et</p>

	<p>Døden Intet Subjekt vs. Objekt, menneske vs. Ting Fremmedgørelse Det Andet, den Anden, andethed. Bio-magt vs. juridisk magt. Diskurs.</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - Identificere og redegøre for filosofiske problemstillinger, cases og løsningsforslag af klassisk eller hverdagsagtig karakter indgå i en fagligt funderet diskussion om filosofiske positioner og teorier - Forstå og anvende filosofiske begreber og distinktioner - Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kerne-stof	<ul style="list-style-type: none"> - Væsentlige problemstillinger og temaer inden for teoretisk og praktisk filosofi - Grundlæggende filosofiske diskussioner, der knytter sig til opfattelser af menneske, samfund, teknologi og natur - Centrale filosofiske begreber og positioner - Elementære argumentationsteoretiske begreber - En elementær filosofi- og idéhistorisk oversigt over væsentlige perioder, herunder antikken, oplysningstid og moderne tid.
Anvendt materiale.	<p>Tekster: Primærtekster: Uddrag af: Jean-Paul Sartre: <i>Eksistentialisme er humanisme</i>. Fra: Eksistens – handlingen at være til. V. Jens Thodberg Bertelsen og Frede Færing. Gyldendal, 1991. S. 28-33.</p> <p>Uddrag af Martin Heidegger, <i>Væren og tid ("Man dør")</i> Fra: Eksistens – handlingen at være til. V. Jens Thodberg Bertelsen og Frede Færing. Gyldendal, 1991. S. 48-50.</p> <p>Uddrag af Simone de Beauvoir: <i>Det andet køn</i> (1) Uddrag af Michelle Foucault: <i>Seksualitetens historie</i> (2) Fra: Ragnvid, Mads: <i>Kærlighedens filosofi</i>. Side 99-101 (1) og 110-113 (2)</p> <p>Supplerende materiale:</p>

	<p>Om Martin Heideggers begreber: Fra: Værens Domestikation, Forlaget Mindspace 2023. S. 260-264.</p> <p>Om Jean-Paul Sartre. Fra: Holm, Astrid: Fire menneskesyn. Systime, 1996.</p> <p>Om Simone de Beauvoir: (1) Om Michelle Foucault: (2) Fra: Ragnvid, Mads: Kærlighedens filosofi. Side 97-99 (1) 107-110 (2)</p> <p>Alle tiders tanker, Sartre. Kapitel ”Andethed og det dramatiske. Ego møder ego”. Modtryk, 2001.</p> <p>https://nationalcenterforetik.dk/Media/638319994915209616/Det%20Eti-ske%20Råds%20udtalelse%20om%20dødshjælp%202023.pdf</p> <p>Case: “Sara fik aktiv dødshjælp, da hun var 18”. Dagbladet Information 23. november 2023. https://www.information.dk/moti/2023/11/sara-fik-aktiv-doedshjaelp-18-maatte-slippe-illusionen-redde</p> <p>Case: ”Hvert år putter Lone og kollegerne 2.000 døde i kisten”. Aarhus Stiftstidende, 8. august 2023. https://stiften.dk/aarhus/hvert-aar-putter-lone-og-kollegerne-2-000-doede-i-kisten-der-er-noget-meget-livsbekraeftende-i-at-arbejde-saa-taet-paa-doeden#:~:text=2.000%20af-døde%20om%20året.&text=SUNDHED%3A%202.000%20døde%20mennesker%20om,med%20plads%20til%2060%20afdøde.</p> <p>Podacat: SuperTanker (DR) om Simone de Beauvoir. https://www.dr.dk/lyd/p1/supertanker/supertanker-2022/supertanker-man-foedes-ikke-som-kvinde-kvinden-eksisterer-ikke-11032211101</p> <p>Case: Splejsen i spejlet. Weekendavisen, 23. november 2023. https://www.weekendavisen.dk/2023-47/ideer/splejsen-i-spejlet</p> <p>DR satire. ”Maskulin”. Afsnit 1 og 6. https://mitcfu.dk/materialeinfo.aspx?mode=-1&page=1&pageSize=6&search=serietitel:%20MASKULIN&orderby=title&SearchID=d997f689-ef42-49fc-8fc8-4e7c1fe28122&index=1</p> <p>Bogforside: Jada: Vær dig selv.</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, dialogcirkel, gruppearbejde, skriftligt arbejde, projektarbejde.

--	--

Forløb 3	Viden og magt
Forløbets indhold og fokus	<p>Forløbet rummer stof, der typisk dækkes af de klassiske områder etik, erkendelsesteori og politisk filosofi i et forsøg på at give en caseorienteret undervisning med teknologi og magt som omdrejningspunkter. Forløbet kan deles ind i tre sektioner, hvoraf en beskæftiger sig med klassisk erkendelsesteori og overgangen fra middelalderens skolastiske, teologisk vidensideal til nyere tids naturvidenskab og modsætningen mellem rationalisme og empirisme. Dertil har eleverne læst uddrag af Rene Descartes <i>Meditationes</i>. En anden sektion anskuer viden fra et samfundsmæssigt perspektiv; hvad er sammenhængen mellem magt, viden og det at blive et rigtigt? I den forbindelse har eleverne læst uddrag af Michel Foucaults <i>Seksualitetens historie</i>, og i den forbindelse arbejdet med SENAT-modellen og hørt podcast. Slutteligt har vi arbejdet med sammenhængen mellem viden og teknologi og magt i et etisk perspektiv, idet eleverne har lavet et projekt om en selvvalgt transhumanistisk teknologi (CRISPR, Neuralink, anti-aging-terapi), som mundede ud i en moralfilosofisk analyse. I den forbindelse har eleverne læst om og anvendt Jeremy Bentham og Kants moralfilosofiske positioner, både i primær- og sekundær tekst, samt tekster af Hans Jonas og Kasper Lippert Rasmussen, med hhv. pligtetisk og konsekvensetisk udgangspunkt. Eleverne har i forbindelse med deres projekt overveje, hvad der karakteriserer et godt moralfilosofisk argument..</p> <p>Nøglebegreber: Rationalisme Empirisme Kontemplativt vs. moderne videnssyn Bio-magt vs. juridisk magt. Seksualitetsinstallation</p>

	<p>Diskurs Cogito sum Metodisk tvivl.</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - Identificere og redegøre for filosofiske problemstillinger, cases og løsningsforslag af klassisk eller hverdagsagtig karakter indgå i en fagligt funderet diskussion om filosofiske positioner og teorier - Forstå og anvende filosofiske begreber og distinktioner - Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kerne-stof	<ul style="list-style-type: none"> - Væsentlige problemstillinger og temaer inden for teoretisk og praktisk filosofi - Grundlæggende filosofiske diskussioner, der knytter sig til opfattelser af menneske, samfund, teknologi og natur - Centrale filosofiske begreber og positioner - Elementære argumentationsteoretiske begreber - En elementær filosofi- og idéhistorisk oversigt over væsentlige perioder, herunder antikken, oplysningstid og moderne tid.
Anvendt materiale.	<p>Primærtekster:</p> <p>René Descartes: uddrag af <i>Meditationer over den første filosofi</i>. Fra: <i>Sjæl og legeme – filosofiske tekster</i>. Red. Niels Arne Nielsen, s. 17-19.</p> <p>Michel Foucault: uddrag af <i>Seksualitetens historie</i> Fra: Ragnvid, Mads: <i>Kærlighedens filosofi</i>. Side 110-113</p> <p>Immanuel Kant: uddrag af <i>Grundlæggelse af sædernes metafysik</i>. 1</p> <p>Jeremy Bentham: uddrag af <i>Indføring i principperne for moral og lovgivning</i>. 2</p> <p>Hans Jonas: uddrag af <i>Hen imod en teknologietik</i>. 3</p> <p>Kasper Lippert Rasmussen: uddrag af <i>Ville det være dårligt, hvis vi blev bedre?</i> 4</p> <p>Alle fra: Gulddammer-Sparsøe, Mikkel: <i>Teknologi og filosofi</i> 2, s. 14-17, 19-20, 34, 80-82.</p> <p>Supplerende</p> <p>Om Michel Foucault: Fra: Ragnvid, Mads: <i>Kærlighedens filosofi</i>. Side 107-110 (2)</p> <p>Om Aristoteles' fysik, videnssyn og middelalderens videns- og verdensbillede: Fra: Fra: Gulddammer-Sparsøe, Mikkel: <i>Teknologi og filosofi</i> 1, s. 30-39.</p>

	<p>Om Francis Bacons tænkning og virkning: Fra: Rasmussen, Micheal. Falk Larsen, Thomas: Refleksion – grundbog i filosofi. Forlaget Systime 2018. Side 21-23, 231-234.</p> <p>Om Descartes filosofi og om induktion-empirisme og deduktion-rationalisme Fra: Rasmussen, Micheal. Falk Larsen, Thomas: Refleksion – grundbog i filosofi. Forlaget Systime 2018. Side 21-23, 230, 226.</p> <p>Om transhumanisme: Om transhumanisme. Fra: Guldhammer-Sparsøe, Mikkel: Teknologi og filosofi 2, s. 77-79</p> <p>Podcast. SuperTanker om Michel Foucaults filosofi: https://www.dr.dk/lyd/p1/supertanker/supertanker-2022/supertanker-hvem-har-egentlig-ordnet-verden-11032211141</p> <p>Real cyborgs? This is already possible today. Video fra Deutsche Welle om nutidens cyborgteknologier. https://www.youtube.com/watch?v=fQQEQgugDD8</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, dialogcirkel, gruppearbejde, skriftligt arbejde, projektarbejde.

Forløb 3	Overvågning – politisk filosofi
Forløbets indhold og fokus	<p>Det lille forløb lægger sig i forlængelse af de foregående og tager udgangspunkt i endnu en sag, hvor spørgsmålet om forholdet mellem viden og magt bliver relevant, nemlig i debatten om overvågning. Frem mod eksamen har vi arbejdet med at identificere de filosofiske spørgsmål, forskellige filosofiske og ikke-direkte filosofisk tekster har som fællesnævner, og for forløbets tre primærttekster har vi identificeret spørgsmålet: Hvad er de legitime (=retfærdigt) grænser for statens magtanvendelse (i forbindelse med overvågning)?</p> <p>Forløbet har taget udgangspunkt i daværende justitsminister Nick Hækkerups udsagn om at øget overvågning medfører mere frihed. Efter en debat med udgangspunkt i Hækkerups opfølgende kronik har vi undersøgt argumenter mod overvågning (John</p>

	<p>Locke, Michel Foucault, Hans Jonas) og for overvågning (Nick Bostrom). Vi har talt om de indre (subjektive) og ydre (rettighedsmæssige) konsekvenser af overvågning og diskuteret, om overvågning i hidtil uset skala kan retæfærdiggøres, hvis menneskeheden overlevelse er på spil (Bostrom, Jonas)</p> <p>Grundbegreber: HSV – Hypotesen om den sårbare verden Retfærdighed Naturlov, naturtilstand, social kontrakt. Panoptikon, det panoptiske samfund, det panoptiske subjekt.</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - Identificere og redegøre for filosofiske problemstillinger, cases og løsningsforslag af klassisk eller hverdagsagtig karakter indgå i en fagligt funderet diskussion om filosofiske positioner og teorier - Forstå og anvende filosofiske begreber og distinktioner - Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof	Samme.
Anvendt materiale.	<p>Primærttekster: Uddrag af: John Locke: <i>Anden afhandling om styreformen</i>. Fra: <i>Politisk Filosofi</i>. Red. Knud Michelsen 2007, s. 41-43</p> <p>Uddrag af: Nick Bostrom: <i>Hypotesen om den sårbare verden</i> (1)</p> <p>Uddrag fra MicheFoucault: <i>Overvågning og straf</i>. (2)</p> <p>Fra: Gulddammer Sparsøe, Mikkel: <i>Teknologi og filosofi</i> 3. S. 30-34, 60-66.</p> <p>Supplerende materiale: Nick Hækkerup: <i>Jo det er faktisk rigtigt. Mere overvågning giver mere frihed</i>. Dagbladet Politiken, 21. august 2021. https://politiken.dk/debat/kroniken/art8325078/Jo-det-er-faktisk-rigtigt-mere-overvågning-giver-mere-frihed.</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, dialogcirkel, gruppearbejde, skriftligt arbejde, projektarbejde.

--	--